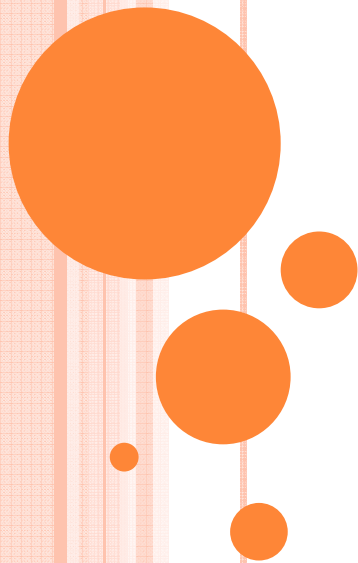

SLITGIGT Í HRYGG

Elmar Johnson

SKILGREINING OG FLOKKUN

- Er algengasti sjúkdómurinn í liðum.
- Felst í eyðileggingu á liðnum.
 - Liðbrjóska
 - Subchondral bein
- Helstu liðir sem útsettir eru:
 - Typical – fingur, hné, mjöðm, hryggur.
 - Atypical – olbogi, ökli, úlnliður.

SKILGREINING OG FLOKKUN

○ Primary

- Idiopathic
 - Localized (monoarticular)
 - Generalized (> 3 liðir)

○ Secondary

- Áverki
- Congenital
- CPPD
- RA
- Gout
- Septískur arthritis
- Pagets disease

ÁHÆTTURÆTTIR

- Aldur
 - Kemur yfirleitt fram eftir fertugt.
- Kyn
 - Algengara hjá konum
- Erfðir
- Offita
- “Lack of osteoporosis”
- Saga um áverka / liðvandamál
- Veikir vöðvar

PATHOGENESA

- Chondrocytar
 - Aukinn fjöldi og aukin virkni
- Cytokin – seytt af macrophögum
 - IL-1 – Eykur myndun á type I brjóski (fibrous) bælir myndun á type II brjóski (liðbrjósk).
 - IGF-1 – ýtir undir beinafmyndun
- Aukning á proteösum – virk ensím í niðurbroti á brjóski.
- NO – virkjar proteasa frekar.

PATHOGENESA

- Eyðing á brjóski
- Bólga í synovium
- Sclerósa og cystur myndast í aðlægu beini
- Aflögun liðflatar
- Osteofýtar (beinnabbar) myndast.

STADSETNING

- C5-C6
- C6-C7
- L4-L5
- L5-S1

©MMG 2002

EINKENNI

○ Local

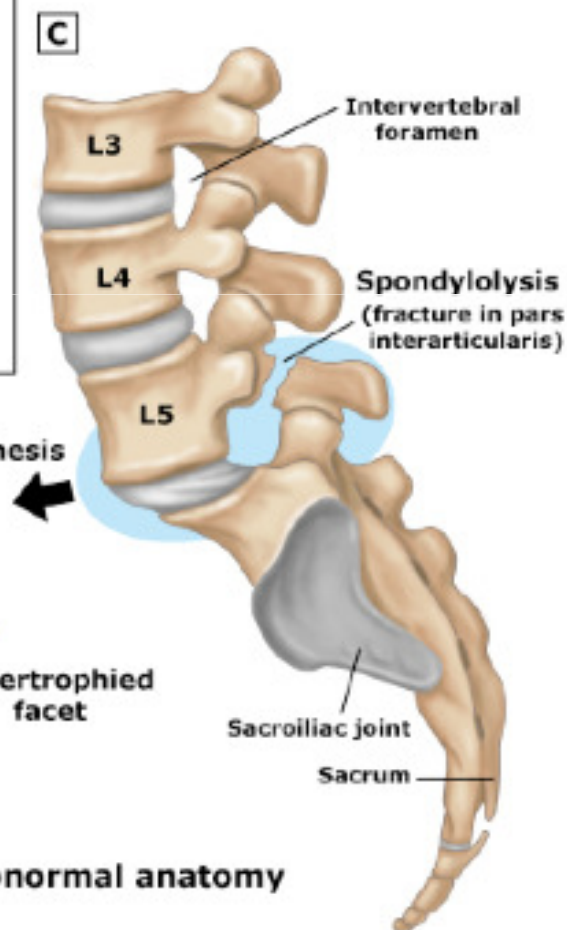
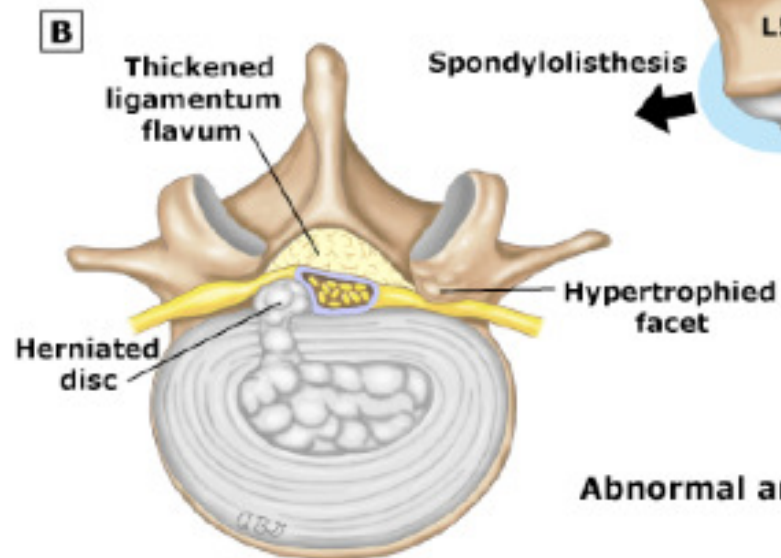
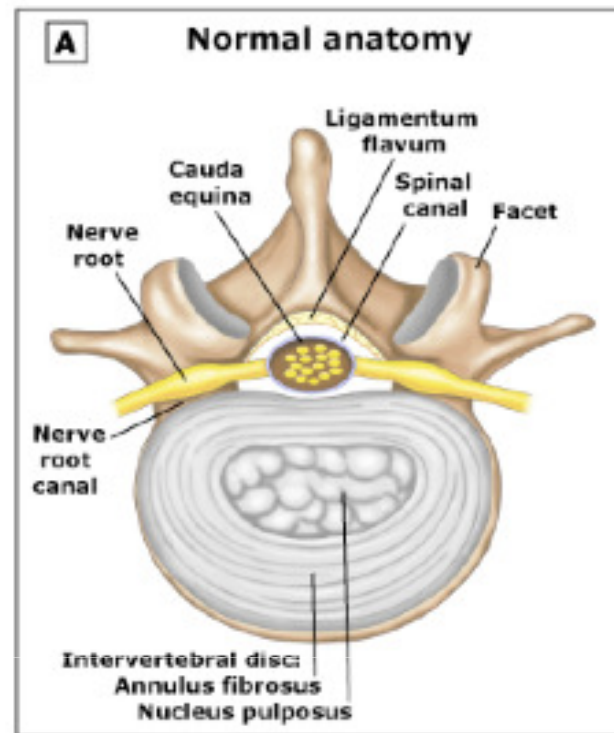
- Sársauki
 - Versnar við hreyfingu, linast í hvíld.
- Morgunstirðleiki
 - < 30 mín
- Crepitus
- Aumir liðir
- Breytt hreyfigeta

EINKENNI

- Vegna spinal stenosu / þrenging í neural foramen
 - Pseudo (neurogenic) claudication
 - Doði (tingeling)
 - Kraftminnkun

SKOÐUN

- Almennt
 - Offita
 - Hvernig ber sjúklingur sig að
 - Göngulag
- Frá hlið
 - Kyphosis
 - Lordosis
 - “Reversal of normal lordosis”

SKOÐUN

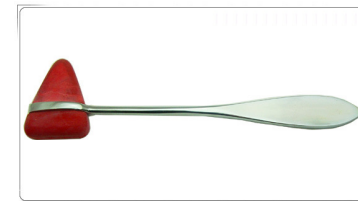
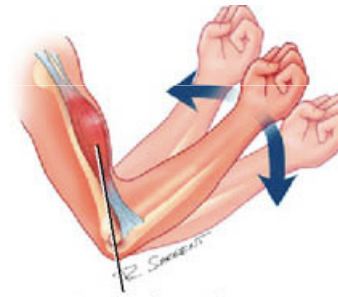
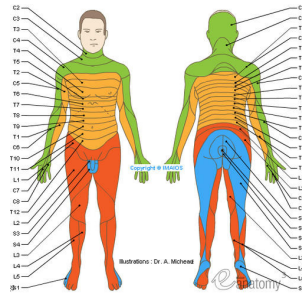
- Local
 - Skert hreyfigeta
 - Crepitus

Functio columna cervicalis	Flexio: 0°-(35-45°) Extensio: 0°-(35-45°) Deviatio lateralis: 0-45° Rotatio: 0-(60-80°)
Functio columna lumbalis	Flexio 0-90° Extensio: 0-30° Deviatio lateralis: 0°-(20-30°) Rotatio: 0-30° Sársauki við hreyfingar? Hverjar? Hvar?

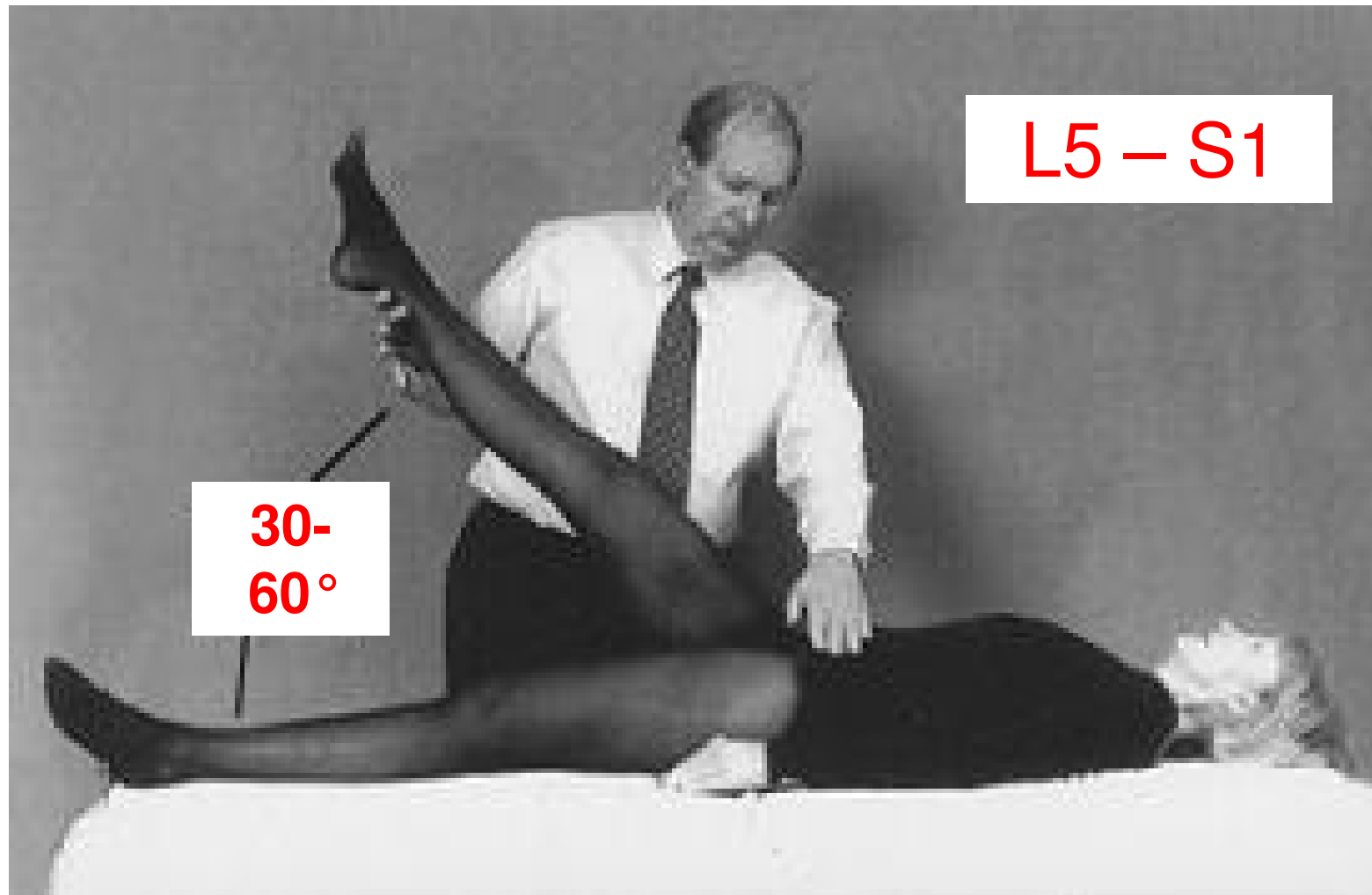

SKOÐUN

- Neurologísk
 - Dermatomin
 - Vöðvastyrkur
 - Reflexarnir
 - Efri
 - Biceps (C5)
 - Brachioradialis (C6)
 - Triceps (C7)
 - Neðri
 - Patella (L4)
 - Achilles (S1)

STRAIGHT LEG RAISE (LASÈGUE'S SIGN)

REVERSE STRAIGHT LEG RAISE (FEMORAL STRETCH)

L2, L3, L4

RANNSÓKNIR

- Blóðrannsóknir

- Sökk
- Gigtarpróf

- Myndgreining

- Röntgen
 - Lækkað liðbil
 - Beinnabbar
 - Þétting beins undir brjóska
 - Blöðrur
 - Ójafnir liðfletir

- MRI
- Ísótópaskann

MEDFERÐ

- Nonpharmacologic

- Megrun
- Hvíld
- Sjúkrapjálfun
- Stoðtæki

MEÐFERÐ

- Pharmacologic

- Verkjastillandi

- Paracetamol

- NSAID

- COX-2

- Sprautur í lið

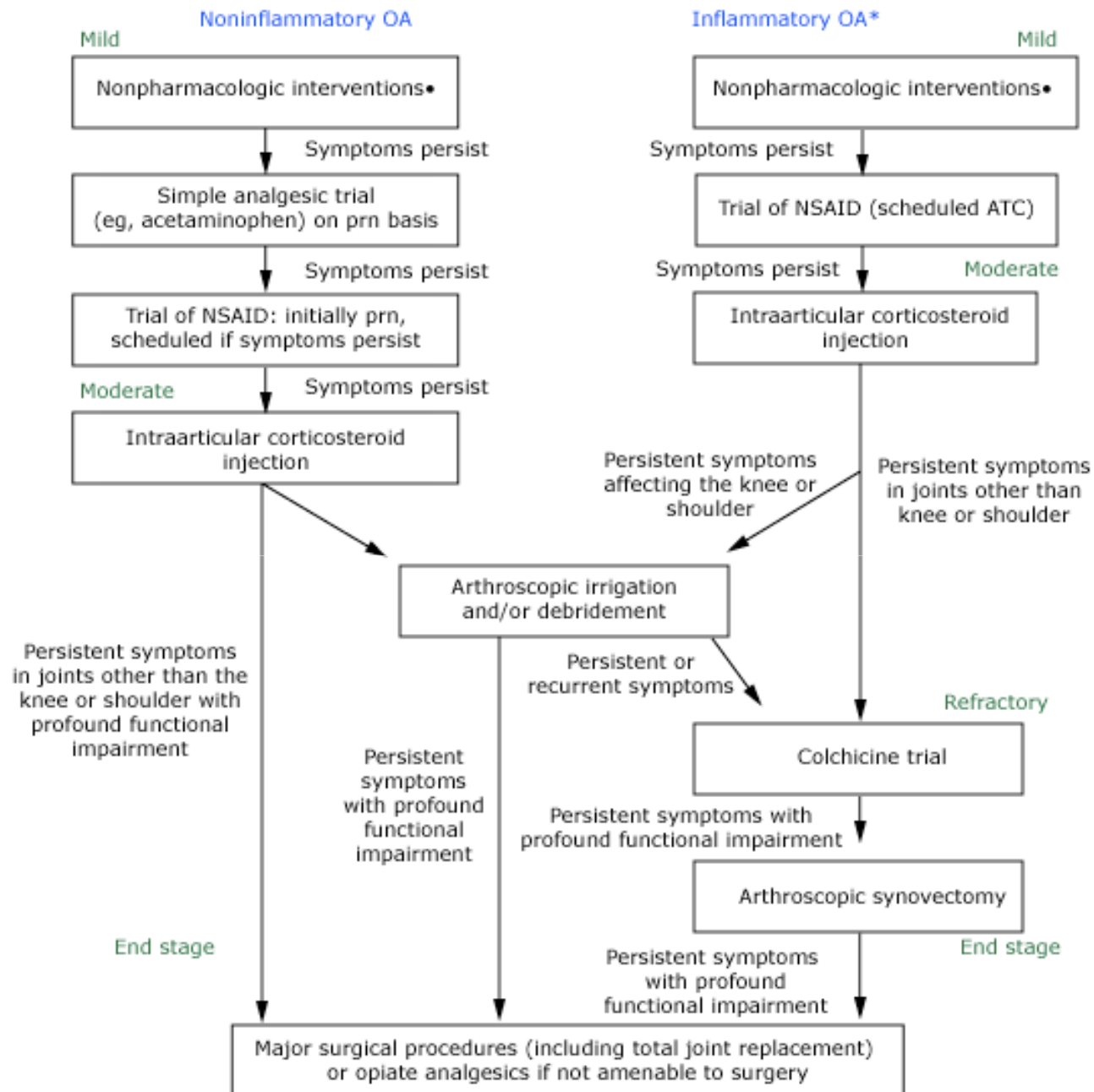
- Glucocorticoid

- Hægja á brjós-kniðurbroti og osteophytamyndun

- Hyaluron

- Skortir í brjóskeyðingu

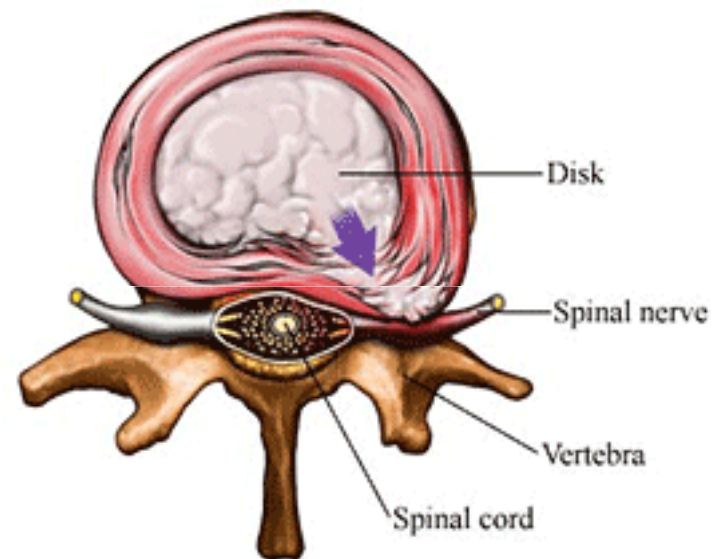
MEÐFERÐ

- Skurðmeðferð
 - Brjós-klosaðgerð
 - Gerviliðaaðgerð í háls- / lendaliðum
 - Spenging í háls- / lendaliðum

- Brjósklosaðgerð

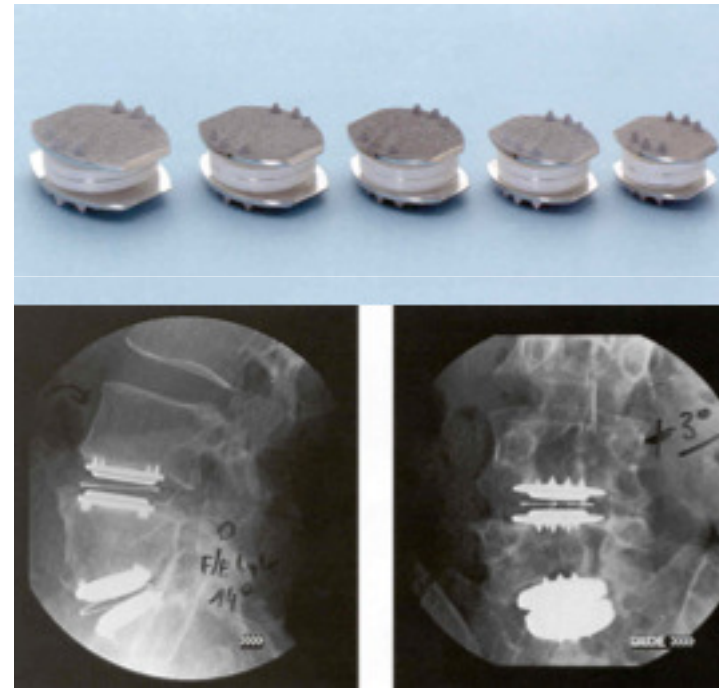
- Losað er um þrengingu í neural foramen.

MEÐFERÐ

- Gerviliðaaðgerð

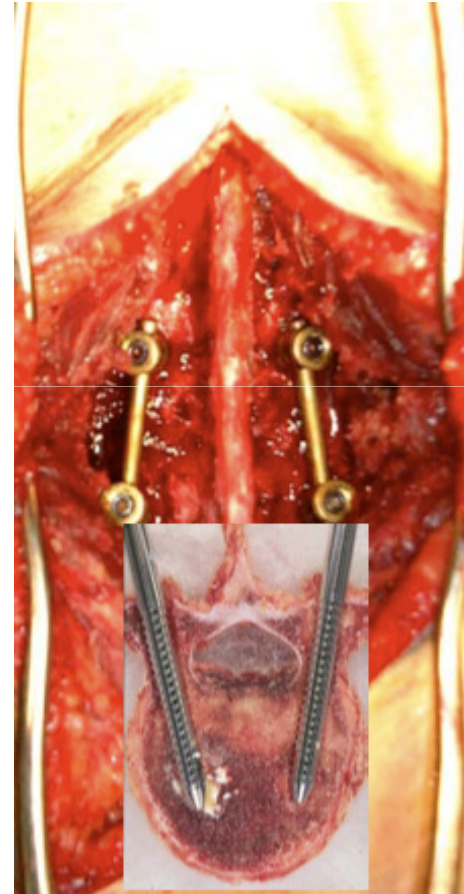
- Aðallega í hálshrygg.
Í lendahrygg er ennþá notast við að stífa liðinn.
- Er enn á tilraunarstigi.

MEÐFERÐ

- Spenging

- Sársaukafullir liðir eru festir svo þeir núist ekki saman og gerður er eins konar staurliður.
- Beinflísar eru teknar frá mjaðmakambi og lagðar út á þvertindana.

FYLGIVILLAR AÐGERÐAR

○ Snemmkomnir

- Blæðingar
- Hematoma
- Sáranecrosa
- DVT og lungnarek
- Taugaskaði
 - Mænutaugar

○ Síðkomnir

- Sýkingar
- Los á prothesum

